

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τον Οκτώβριο του 1993 ο ελληνικός λαός εξέλεξε το ΠΑΣΟΚ για να κυβερνήσει την χώρα και να την οδηγήσει στις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις για την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική πρόοδο και την αναβάθμιση της Ελλάδας στον διεθνή χώρο. Μετά από μία σκληρή και επιτυχή προσπάθεια δύο και πλέον ετών ζητούμε την γήφρο εμπιστοσύνης του Κοινοβουλίου για να ολοκληρώσουμε την κυβερνητική τετραετία και ταυτόχρονα να δεμελιώσουμε τις προϋποθέσεις για μια νέα περίοδο δημιουργίας για την χώρα, μια νέα νικηφόρα πορεία για την δημοκρατική παράταξη.

αναδείξουμε τα γεωγραφικά, οικονομικά και πολιτικά πλεονεκτήματα της χώρας μας, να αξιοποιήσουμε τη νέα διεθνή δυναμική προς όφελος της ειρήνης, της δημοκρατίας και της ευημερίας των λαών, προς όφελος των μελλοντικών γενεών και προς όφελος του ελληνισμού.

Τρίτον, η πραγματοποίηση **μεταρρυθμίσεων** στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή του τόπου με σκοπό την προώθηση της συμμετοχής του πολίτη στα κοινά, την περιφερειακή αποκέντρωση, τον εκσυγχρονισμό και την καλύτερη λειτουργία των δεσμών, την δημιουργία ενός κράτους δικαίου που θα υπηρετεί μία σύγχρονη κοινωνία.

Τέταρτον, η **αναβάθμιση της παιδείας και του πολιτισμού** που αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την είσοδο στην νέα οικονομία της γνώσης, στην Κοινωνία των Πληροφοριών και των νέων τεχνολογιών, αλλά παράλληλα συνιστούν και ένα σπάνιο συγκριτικό πλεονέκτημα της χώρας μας στο διεθνές στερέωμα.

1. ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ

Η οικονομική πολιτική που ασκήθηκε στη διετία 1994-1995 επέτυχε σε σημαντική βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων. Ο πληθωρισμός υποχώρησε στο 8% και το έλλειμμα του δημόσιου τομέα περιορίσθηκε αισθητά. Ταυτόχρονα υπήρξε μια σταδιακή ανάκαμψη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος με ρυθμούς 1,5% το 1994 και 2% το 1995. Αποτέλεσμα αυτών των εξελίξεων και της προσήλωσης της οικονομικής πολιτικής στους στόχους του Προγράμματος Σύγκλισης, είναι η εδραίωση της εμπιστοσύνης στην εθνική οικονομία, όπως δείχνει η σχετική σταθερότητα της δραχμής, οι ικανοποιητικές επιδόσεις στον τομέα των επενδύσεων και η αυξημένη εισροή κεφαλαίων που ενισχύουν την αναπτυξιακή προοπτική της οικονομίας.

Η κυβέρνηση θα παραμείνει αμετακίνητη στην εφαρμογή του σταθεροποιητικού προγράμματος. Η μείωση του πληθωρισμού και η μείωση των ελλειμμάτων και του χρέους αποτελούν πλέον διαρκείς επιδιώξεις της οικονομικής πολιτικής όχι μόνο της δικής μας χώρας αλλά και όλων των ανεπτυγμένων χωρών για να μπορέσουν να εξασφαλίσουν μία συστηματική οικονομική ανάπτυξη χωρίς να φορτώνουν τα χρέη τους στις επόμενες γενιές και χωρίς να προκαλούν αφαίμαξη των μισθοσυντήρητων από την έξαρση του πληθωρισμού.

Εδώ θέλω να διαλύσω οριστικά ένα μύθο, ότι δήθεν η σταθεροποίηση της οικονομίας οδηγεί στην ύφεση. Αυτό που παρεμποδίζει την ανάπτυξη δεν είναι η σταθεροποίηση, αλλά η τυχόν έλλειψη αξιοπιστίας και εμπιστοσύνης για την ολοκλήρωση του προγράμματος. Στο παρελθόν αρκετές προσπάθειες σταθεροποίησης έμοιαζαν σισύφειες, καθώς ανετρέποντο πριν την ολοκλήρωσή τους. Όταν οι οικονομικοί παράγοντες προσδοκούν ότι μία

σταθεροποίηση θα εγκαταλειφθεί, δεν έχουν λόγους να αναλάβουν από τώρα επενδυτικές πρωτοβουλίες γιατί φοβούνται ότι οι κανόνες μπορεί σύντομα να αλλάζουν και θα ζημιωθούν. Όταν όμως το σταθεροποιητικό πρόγραμμα είναι ρεαλιστικό και η κυβέρνηση διαδέτει την αξιοπιστία για την εφαρμογή του, τότε οι θετικές οικονομικές προοπτικές δημιουργούνται από τώρα και η διαδικασία της ανάπτυξης αρχίζει χωρίς να περιμένει την ημερομηνία λήξης της σταθεροποίησης. Αυτό ήδη συμβαίνει στη χώρα μας, όπως φαίνεται από την αύξηση των επενδύσεων, της βιομηχανικής παραγωγής και των ρυθμών μεγέθυνσης της οικονομίας, οι οποίοι είναι αισθητά υψηλότεροι των προσδοκώμενων.

Ειδικότερα η σταθεροποίηση της οικονομίας θα περιλαμβάνει τα εξής χαρακτηριστικά:

1. Μείωση του πληθωρισμού πράγμα το οποίο εξαλείφει την αβεβαιότητα για την αγοραστική δύναμη των εισοδημάτων, μειώνει τους κινδύνους συναλλαγματικής αστάθειας και δημιουργεί ένα θετικό επενδυτικό κλίμα. Η μείωση του πληθωρισμού κατά 5 και πλέον μονάδες τα δύο τελευταία χρόνια αποτελεί ένα αξιοθαύμαστο επίτευγμα της οικονομικής πολιτικής, το οποίο θα πρέπει να συνεχίσουμε για να κάμνουμε τον σκληρό πυρήνα του πληθωρισμού και να φθάσουμε τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα μέσα που θα χρησιμοποιήσουμε για την μείωση του πληθωρισμού είναι ο περιορισμός των δανειακών αναγκών του δημοσίου, η συναλλαγματική σταθερότητα και η μείωση των ολιγοπωλιακών προνομίων και δομών που επιτρέπουν σε ορισμένες επιχειρήσεις, να διατηρούν υψηλά ποσοστά κέρδους στα προϊόντα τους ή να επιβαρύνουν άλλες επιχειρήσεις που με τη σειρά τους το μεταβιβάζουν στον καταναλωτή. Θα συνεχίσουμε επίσης την εξαγγελθείσα πολιτική μισθών και ημερομισθίων, ~~η οποία σκοπό έχει αφενός~~

2. Η δημοσιονομική προσαρμογή θα συνεχιστεί για να επιτύχουμε ένα εξορθολογισμό των δαπανών του δημοσίου, και να αποκαταστήσουμε ένα δίκαιο και αποδοτικό φορολογικό σύστημα. Και οι δύο αυτοί στόχοι δεν υπαγορεύονται μόνο από το Πρόγραμμα Σύγκλισης, αλλά συνιστούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την αύξηση της αποτελεσματικότητας του κράτους, την μείωση των στρεβλώσεων και, τελικά, την αύξηση της κοινωνικής ευημερίας. Σύμφωνα με τις επιδιώξεις του κρατικού προϋπολογισμού για το 1996 και του Προγράμματος Σύγκλισης, οι καθαρές δανειακές ανάγκες του δημόσιου τομέα, θα πρέπει να περιορισθούν κατά το τρέχον έτος σε 7% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος και 4% το 1997.

Εξορθολογισμός δαπανών δεν σημαίνει μείωση των συνολικών δαπανών του δημοσίου και δικαιότερο φορολογικό σύστημα δεν σημαίνει περισσότερους φόρους. Ο εξορθολογισμός δαπανών και εσόδων θα περιλαμβάνει:

(α) Μεταστροφή των δημοσίων δαπανών σε τομείς που είναι κοινωνικά χρήσιμοι και οικονομικά αποδοτικοί. Δεν είναι δυνατόν να καταβάλλουμε υπέρογκα ποσά σε φάρμακα και να μην χρηματοδοτούμε την υποδομή περίθαλψης και πρόληψης. Δεν μπορούμε να πληρώνουμε δυσθεώρητα ποσά σε συγγράμματα που σχεδόν κανείς δεν θα αγοράζε στην ελεύθερη αγορά και τα Πανεπιστήμια να κλείνουν επειδή δεν μπορούν να πληρώσουν το ηλεκτρικό ή την θέρμανση. Δεν μπορούμε να δίδουμε πακτωλούς στις ποδοσφαιρικές εταιρείες και να μην έχουμε στοιχειώδεις αθλητικές εγκαταστάσεις.

Η μεταστροφή των δαπανών θα προωθηθεί αρχικά σε επίπεδο υπουργείου και στην συνέχεια και στους εποπτευόμενους οργανισμούς. Θα δεσπιστεί μάλιστα και ένα κριτήριο ενδάρρυνσης της αναπροσαρμογής των δαπανών: Οι ετήσιες αυξήσεις των προϋπολογισμών θα είναι ανάλογες του βαθμού

μεταστροφής δαπανών προς δραστηριότητες οι οποίες προάγουν την ανάπτυξη, αυξάνουν την απόδοση εργασίας και βελτιώνουν την ποιότητα και κοινωνική χρησιμότητα του κράτους.

(β) Κατάργηση οργανισμών, φορέων και δραστηριοτήτων που δεν εξυπηρετούν πλέον τίποτα και απλώς συνεχίζουν να απορροφούν πόρους επειδή κάποτε δημιουργήθηκαν. Πολλοί από τους οργανισμούς αυτούς βρίσκονται εκτός Τακτικού Προϋπολογισμού και είναι δύσκολος ο εντοπισμός και αξιολόγηση τους επειδή επιβιώνουν στην σκιά κάποιου άλλου εποπτευόμενου οργανισμού. Η νέα υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου και Επιθεώρησης που δημιούργησε το Υπουργείο Οικονομικών έχει πρώτιστο καθήκον την αξιολόγηση του έργου και της αποτελεσματικότητας των επιχορηγούμενων φορέων και σύντομα θα διαμορφώσει πρόταση για την συγχώνευση, περιορισμό και κατάργηση πολλών περιττών δραστηριοτήτων του κράτους.

(γ) Απλούστευση του φορολογικού συστήματος με την μείωση των κλιμακίων, των απέραντων ταξινομήσεων και της πολυπλοκότητας των φορολογικών δηλώσεων. Είναι λάθος να πιστεύουμε ότι πολύπλοκοι κανόνες και διατάξεις οδηγούν σε περισσότερα φορολογικά έσοδα. Αντίθετα δυσχεραίνουν την πληροφόρηση και τον έλεγχο, αυξάνουν τις ευκαιρίες και τα τεχνάσματα διαφυγής και επιβαρύνουν την εθνική οικονομία με την υπέρμετρη απασχόληση των πολιτών, των επιχειρήσεων και των ελεγκτικών μηχανισμών με δαιδαλώδεις και αναποτελεσματικές διαδικασίες. Η φορολογική πολυπλοκότητα αποτελεί σοβαρό αντικίνητρο για νέες επενδύσεις, αυξάνει την παραοικονομία και συχνά προκαλεί είτε αφορμή για προστριβές μεταξύ κράτους και πολίτη είτε υποδάλπτει φαινόμενα συναλλαγής.

?

(δ) Γενική κατάργηση κάθε είδους, κατηγορίας, έκτασης και σκοπιμότητας φορολογικής και δασμολογικής απαλλαγής που προσδιορίζεται με βάση την επαγγελματική ιδιότητα του φορολογούμενου και έχει σκοπό την αφανή εισοδηματική ενίσχυση του απαλλασσομένου.

Σε όσες περιπτώσεις κρίνεται κοινωνικά σκόπιμη και ηθικά επιβεβλημένη η εισοδηματική ενίσχυση ορισμένων κατηγοριών (όπως οι πολύτεκνοι, οι παθόντες εν υπηρεσία, οι παλινοστούντες, κλπ) θα προβλεφθούν αντίστοιχες εμφανείς επιδοτήσεις από τον Προϋπολογισμό. Έτσι η κοινωνία θα μπορεί να πληροφορείται την έκταση των ενισχύσεων και να αξιολογεί τη σημασία τους.

Οι φορολογικές απαλλαγές θα εξακολουθήσουν να υπάρχουν για ορισμένα είδη δαπανών σε προϊόντα και υπηρεσίες των οποίων είτε θέλουμε να αυξήσουμε την χρήση (όπως π.χ. τα βιβλία), είτε θέλουμε να περιορίσουμε την φοροδιαφυγή όσων τα παρέχουν (όπως π.χ. δαπάνες ιδιωτικής περίθαλψης, παραδερσιμός κλπ).

(ε) Επιμονή στην πάταξη της φοροδιαφυγής, της δασμοδιαφυγής και της παραοικονομικής δραστηριότητας. Ο στόχος αυτός δεν αποτελεί απλώς ένα μέσο για να αυξήσουμε λίγο τα έσοδα, αλλά συνιστά ηθική υποχρέωση απέναντι στους μισθωτούς, τους επιχειρηματίες και τους συνταξιούχους που εκπληρώνουν με ειλικρίνεια - αλλά και με πικρία- τις φορολογικές τους υποχρεώσεις και χρηματοδοτούν έτσι μια σειρά από δημόσια αγαθά που απολαμβάνουν άκοπα και συχνά καταχρηστικά οι φοροφυγάδες. Η παραοικονομία επιφέρει όμως και ισχυρές στρεβλώσεις στην οικονομία επειδή πολλοί επιλέγουν επαγγέλματα και συσσωρεύονται σε τομείς όπου επικρατεί φορολογική ασυδοσία, επειδή δημιουργεί κίνητρα γενικευμένης ανομίας και όχι σπάνια οδηγεί σε καταστάσεις και κυκλώματα διαφθοράς.

2. ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Αναπόσπαστο σημείο της αναπτυξιακής στρατηγικής είναι η επιτάχυνση των αποκρατικοποιήσεων και η οριστική επίλυση του θέματος των προβληματικών επιχειρήσεων. Στόχος μας είναι η εφαρμογή μίας αναπτυξιακής πολιτικής ιδιωτικοποιήσεων και η διαμόρφωση ενός σύγχρονου ρόλου του κράτους στην οικονομική διαδικασία.

Η ελληνική οικονομία χαρακτηρίζεται σήμερα από ένα υψηλό βαθμό άμεσης ανάμειξης του κράτους στην ιδιοκτησία και λειτουργία επιχειρήσεων, σε τέτοια έκταση που δεν δικαιολογείται ούτε από τις διεθνείς τάσεις, ούτε από τις ιδιότητες φυσικού μονοπωλίου ορισμένων κλάδων, ούτε βέβαια από την ευρωστία των δημοσιονομικών μας πραγμάτων.

Πολλές φορές η κρατική ιδιοκτησία των επιχειρήσεων συνοδεύεται και από σοβαρές παρεμβάσεις στην αγορά, και οδηγεί βαθμιαία στην εμπέδωση συμφερόντων και προνομίων που αντιστρατεύονται τον εκσυγχρονισμό της οικονομικής δραστηριότητας και εμποδίζουν την είσοδο ανταγωνιστών. Μακροπρόθεσμα επίσης μειώνεται την ευημερία του κοινωνικού συνόλου επειδή το κράτος καταγίνεται με την συμμετοχή του σε επιχειρήσεις ξεπερασμένης τεχνολογίας και αμφίβολης βιωσιμότητας, αντί να χρηματοδοτήσει την υποδομή για την ανάπτυξη νέων σύγχρονων κλάδων και επιχειρήσεων.

Η ιδιωτικοποίηση , θα πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας, η μεγιστοποίηση των προσόδων και η αύξηση της οικονομικής αποτελεσματικότητας. Οι όροι αυτοί πρέπει να είναι οι εξής :

(α) Διατήρηση του δημόσιου ελέγχου σε όσες επιχειρήσεις είναι φυσικά μονοπώλια ή έχουν ιδιαίτερη στρατηγική σημασία για τη χώρα.

(β) Η ιδιωτικοποίηση να συμβαδίζει με την κατάργηση των μονοπωλιακών περιορισμών στον κλάδο, έτσι ώστε να προσελκύεται ικανός αριθμός νέων επιχειρήσεων που θα αυξήσει τον ανταγωνισμό, την προσφορά και τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό προϊόντων και υπηρεσιών. Διαφορετικά το δημόσιο μονοπώλιο θα αντικατασταθεί από ιδιωτικό μονοπώλιο, το οποίο θα είναι ίσως δυσκολώτερο να ελεγχθεί για την τιμολογιακή πολιτική και την αναπτυξιακή στρατηγική που επιλέγει.

(γ) Διαφανής και έγκυρη διαδικασία αποτίμησης της αξίας της μεταβιβαζόμενης επιχείρησης, με βάση όχι μόνο τα τρέχοντα περιουσιακά της στοιχεία αλλά και την θέση που θα αποκτήσει στην διαμορφούμενη αγορά. Έτσι ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι φτηνής μεταβίβασης δημοσίων επιχειρήσεων, σε ιδιώτες οι οποίοι αργότερα θα μπορούν ανέξοδα να εκμεταλλευτούν στρατηγικά πλεονεκτήματα που θα υπάρξουν στο μέλλον.

(δ) Χρήση των προσόδων ιδιωτικοποίησης για την χρηματοδότηση αναπτυξιακών έργων υποδομής και όχι για την κάλυψη καταναλωτικών ελλειμμάτων. Αλλιώς θα οδηγηθούμε στην παράδοση κατάσταση να εκποιούνται δημόσιες επιχειρήσεις υπό την πίεση των υψηλών ελλειμμάτων με σκοπό την διατήρηση της κρατικής κατανάλωσης, η οποία είναι αρκετά υπεύδυνη για τα σημερινά ελλείμματα.

Με τον τρόπο όμως που προτείνουμε, οι δημόσιοι πόροι που σήμερα δεσμεύονται σε αναποτελεσματικές δραστηριότητες θα κατευθυνθούν στην υποστήριξη της ανταγωνιστικότητας μέσω της αναβάθμισης των υποδομών, την διευκόλυνση εισαγωγής νέων τεχνολογιών και την ανάληψη νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών που δεν μπορούσαν πριν να εκδηλωθούν. Οι

ιδιωτικοποιήσεις θα οδηγήσουν έτσι στην προσέλκυση ξένων επενδυτών, την απελευθέρωση των αγορών, την ένταση του ανταγωνισμού, την βελτίωση της ποιότητας και την μείωση της τιμής του προϊόντος ή των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η πολιτική αυτή είναι πολιτική ανάπτυξης. Δεν ξεπουλά την δημόσια περιουσία για να χρηματοδοτήσει καταναλωτικά ελλείμματα ή να κάνει χαριστικές μεταβιβάσεις με αδιαφανείς διαδικασίες. Είναι μία πολιτική που διαφέρει από την νεοφελελεύθερη βιασύνη να εγκαταλείψει κάθε είδους κρατική δραστηριότητα και παρέμβαση επειδή πιστεύει ότι όλα και πάντοτε μπορεί να γίνουν καλύτερα από τον ιδιωτικό τομέα, αδιαφορώντας για την επικράτηση μονοπωλιακών συμφερόντων, την αύξηση της ανεργίας και την ανάγκη δημοσίων επενδύσεων σε νέες υποδομές. Αντίθετα, είναι μία πολιτική που αυξάνει την ανταγωνιστικότητα, δημιουργεί προϋποθέσεις απασχόλησης στο νέο περιβάλλον και εκσυγχρονίζει τον ρόλο του κράτους στην οικονομία.

3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΙΣΤΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Ένα κύριο μέλημα της κυβέρνησης θα είναι η δημιουργία ενός “Κοινωνικού Ιστού Ασφάλειας” με διπλή αποστολή:

Πρώτον, να αποτρέπει φαινόμενα οικονομικής εξαθλίωσης με την διασφάλιση ανεκτών ορίων διαβίωσης και περίθαλψης για όλους, ανεξαρτήτως ηλικίας, κατάρτισης, προέλευσης ή προοπτικής. Ποτέ η εξαθλίωση δεν δημιούργησε κίνητρα προόδου, ενώ συχνά οδήγησε σε καταστάσεις ηθικά απαράδεκτες και κοινωνικά επικίνδυνες.

Δεύτερον, να διαμορφώνει τις συνθήκες έγκαιρης προσαρμογής του ανθρώπινου δυναμικού στις νέες απαιτήσεις, με την κατάρτιση, την επανειδίκευση και την υποβοήθηση της εργασιακής επανένταξης.

Για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι χρειάζεται επανασχεδιασμός των δράσεων κοινωνικής πολιτικής που εφαρμόζονται σήμερα και αλλαγή του τρόπου χρηματοδότησης τους. Πρέπει να σταματήσουμε να βλέπουμε το Κράτος Πρόνοιας σαν ένα σύστημα επιδομάτων, που χορηγούνται ανεξέλεγκτα, χωρίς κριτήρια για τις πραγματικές ανάγκες των επιδοτούμενων, χωρίς καμμία αξιολόγηση για το αποτέλεσμα που έχουν.

Η σημερινή κατάσταση του ελληνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης είναι απελπιστικά ανορθολογική. Χαρακτηρίζεται από υψηλό οικονομικό κόστος, χαμηλή αποτελεσματικότητα και αμφισβητούμενη βιωσιμότητα. Μόνον η Ιταλία από τις χώρες της ΕΟΚ δαπανά το ίδιο περίπου ποσοστό του ΑΕΠ. Χαρακτηριστικό του στοιχείο είναι το υψηλό ποσοστό των συντάξεων στο σύνολο των δαπανών και η ισχνή χρηματοδότηση άλλων δράσεων, όπως

τα προγράμματα κατά της ανεργίας, επιδότηση στέγασης και ή προστασία του χαμηλού εισοδήματος.

Το σημερινό σύστημα βασίζεται σε δύο προβληματικούς άξονες:

- (α) τη **μόνιμη** επιδότηση γενικευμένων κατηγοριών **ατόμων**, και
- (β) την **παροδική** επιδότηση συγκεκριμένων κατηγοριών **αναγκών**.

Το σχήμα πρέπει να αντιστραφεί πλήρως και να επιδοτούνται οι διαπιστωμένες ανάγκες για όσο διάστημα διαρκούν. Αντίθετα, θα πρέπει οι παροχές προς κατηγορίες ατόμων να γίνονται εφάπαξ και μετά να υπόκεινται στον έλεγχο επιλεξιμότητας συγκεκριμένων αναγκών.

Ενα τρίτο πρόβλημα βρίσκεται στην προέλευση της χρηματοδότησης. Και εδώ η δομή είναι αντίστροφη εκείνης που θα υποβοηθούσε μια αναπτυξιακή διαδικασία. Κανονικά θα έπρεπε να επιβάλλονται χαμηλές εισφορές εκεί όπου επικρατούν έντονες ανταγωνιστικές συνθήκες και δοκιμάζεται η βιωσιμότητα των επιχειρήσεων, και υψηλές εισφορές σε μονοπωλιακούς κλάδους όπου τα κέρδη και οι μισθοί είναι υψηλότεροι. Όμως στο ΙΚΑ, που καλύπτει τον ιδιωτικό τομέα παραγωγής, επιβάλλονται οι αναλογικά υψηλότερες εισφορές στην Ευρώπη, ενώ αντίθετα πολλά ανθηρά Ταμεία έχουν δημιουργηθεί με ελάχιστες πραγματικές εισφορές των ασφαλισμένων.

Η ανάπτυξη δεν κινδυνεύει από το ύψος των δαπανών που αφιερώνονται στην κοινωνική πολιτική. Κινδυνεύει από τον τρόπο κατανομής τους, τους στόχους που εξυπηρετούνται, την χρησιμοποίησή τους για την ενίσχυση της πελατειακής κοινωνίας και του κράτους παροχών. Αναπαράγουν ή και εντείνουν κοινωνικές ανισότητες. Επιτείνουν τις μακροοικονομικές ανισορροπίες, χωρίς να ανακουφίζουν αποτελεσματικά τα ανθρώπινα προβλήματα. Συνιστούν πολλές φορές σπατάλες και οδηγούν, αν δεν

υποκινούν, αντικοινωνικές συμπεριφορές. Δεν έχουμε παρά να αναλογιστούμε τα οργανωμένα κυκλώματα διαφθοράς και παραοικονομίας που συνδέονται με τη χορήγηση φαρμάκων.

Το σημερινό σύστημα κοινωνικής πρόνοιας πρέπει να μεταρρυθμιστεί και ως προς τα **κριτήρια παροχών** και ως προς τον τρόπο χρηματοδότησης :

1. Η στήριξη που παρέχεται πρέπει να είναι επικεντρωμένη εκεί που υπάρχει ανάγκη, και όχι γενικής μορφής ανά κατηγορίες ατόμων.
2. Η στήριξη δεν πρέπει να έχει μόνιμο χαρακτήρα. Πρέπει να έχει σαφή στόχο και γνωστή εκ των προτέρων ημερομηνία λήξης. Έτσι θα διευκολύνονται και θα επιταχύνονται οι αλλαγές και θα αποφεύγεται η μετατροπή των δικαιούχων σε μόνιμους “πελάτες” του κράτους, με κίνητρο να διαιωνίζουν το πρόβλημα τους για να παρατείνουν και τις παροχές.
3. Να επεμβαίνει έγκαιρα και ολοκληρωμένα σε περιπτώσεις που οδηγούν στον κοινωνικό αποκλεισμό, την γκετοποίηση και την αποκοπή από την προοπτική εργασιακής και κοινωνικής επανένταξης.
4. Το σύστημα χρηματοδότησης είναι αυτό που καθορίζει ποιός επωμίζεται το κόστος των κοινωνικών δαπανών. Θα πρέπει να κατανέμει τα βάρη σύμφωνα με κανόνες ανταποδοτικότητας και κοινωνικής δικαιοσύνης. Να μην δημιουργεί προνομιούχες ομάδες, οι οποίες νέμονται πόρους χωρίς να έχουν συμβάλει ανάλογα με τις δυνατότητες τους.

Επίσης πρέπει να εξασφαλίζει με πάγιο και επαρκή τρόπο πόρους, ώστε να εμπνέει εμπιστοσύνη ως προς τη δυνατότητα συνέχισης του. Αν το σύστημα ασφάλισης δεν έχει δημοσιονομική αξιοπιστία, τότε θα εγκαταλειφθεί και όσοι είχαν επενδύσει παλαιότερα σε αυτό θα βρεθούν χωρίς καμμία βεβαιότητα ότι θα λάβουν τα συμφωνημένα. Η δημιουργούμενη ανασφάλεια στους δικαιούχους αντιστρατεύεται όμως τον ίδιο λόγο ύπαρξης της κοινωνικής ασφάλειας.

5. Η κυβέρνηση θα επιδιώξει μια σημαντική μεταστροφή δαπανών από τα φάρμακα στην υποδομή πρόληψης και την χρηματοδότηση της ανασυγκρότησης του Εθνικού Συστήματος Υγείας.

Σημαντική θα είναι και η προσπάθεια που θα καταβάλλουμε για την μείωση του κατακερματισμού και ανορθολογισμού στα ασφαλιστικά ταμεία. Στόχος μας η επίτευξη μίας Κοινωνικής Συμφωνίας για την αποκατάσταση ενιαίων αρχών ασφαλιστικής κάλυψης, την σταδιακή ενοποίηση ομοειδών ταμείων και την αντιμετώπιση όσων απειλούνται με κατάρρευση. Η χρηματοδότηση των προσαρμογών που χρειάζονται θα γίνει με την αξιοποίηση της κινητής και ακίνητης περιουσίας των Ταμείων και με τον περιορισμό των υπέρογκων φαρμακευτικών δαπανών που υπάρχουν σήμερα.

Το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα ανορθολογισμού εμφανίζεται στην ασφάλιση των αγροτών. Ενώ οι δαπάνες πολυφαρμακίας έχουν εκτοξευθεί στα ύψη, οι αγρότες δεν έχουν ακόμη ουσιαστική ασφάλιση και συνταξιοδοτική κάλυψη. Σκοπεύουμε να αναμορφώσουμε πλήρως το ασφαλιστικό σύστημα των αγροτών με την μετατροπή του ΟΓΑ σε ταμείο κύριας ασφάλισης με κριτήρια ανταποδοτικότητας.

4. ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

= γνώρχει έμμεωα

Οι τεχνολογικές αλλαγές επιφέρουν σοβαρές ανακατατάξεις στην αγορά εργασίας ως προς την ποιοτική σύνδεση του εργατικού δυναμικού, την μορφή στην οποία παρέχει την εργασία του, τον απαιτούμενο αριθμό ανά παραγωγική μονάδα και φυσικά τις αμοιβές.

Όταν η κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού δεν επαρκεί ή ο αριθμός τους είναι μεγάλος, τότε η τεχνολογική αναπροσαρμογή της επιχείρησης οδηγεί σε απώλεια θέσεων εργασίας. Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αυξάνει την οικονομική δραστηριότητα, δημιουργεί την ανάγκη νέων προϊόντων και υπηρεσιών, αλλά οι δημιουργούμενες θέσεις απασχόλησης δεν μπορούν να καλυφθούν από τους ήδη απολυμένους αν δεν έχουν στο μεταξύ αποκτήσει τις νέες και διαφορετικές δεξιότητες που απαιτούνται.

Η **αναντιστοιχία** μεταξύ ευκαιριών απασχόλησης και έγκαιρης απόκτησης της ειδίκευσης, είναι ο κρίσιμος παράγοντας που μπορεί να μετατρέψει την προσωρινή απώλεια θέσεων εργασίας σε μόνιμη παγίδα ανεργίας και αποκλεισμού.

Το νέο περιεχόμενο των ειδικεύσεων που απαιτείται πρέπει να συνδυάζεται πολλές φορές και από νέες μορφές **παροχής** της εργασίας. Σήμερα βλέπουμε να δημιουργούνται ευέλικτες μορφές εργασίας, όπως η τηλεργασία, οι μικρές υπεργολαβικές επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας, καθώς και η αυτοαπασχόληση, με την οποία τα άτομα προσφέρουν εξειδικευμένες υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Οι παράγοντες αυτοί δεν οδηγούν μόνο σε μεταβολή του αριθμού των απασχολουμένων, αλλά εισάγουν μια διάκριση μεταξύ των νέων και

παραδοσιακών τεχνολογιών. Δεδομένου ότι σε ένα μεγάλο μέρος οι νέες ανάγκες εργασίας καλύπτονται από τις ευέλικτες μορφές απασχόλησης υψηλών τεχνολογικών απαιτήσεων, αναπτύσσεται μια δυναμική διαμόρφωσης δύο διακριτών στρωμάτων στην αγορά εργασίας. Από τη μία μεριά, η κατηγορία που θα είναι δεσμικά ευέλικτη και τεχνολογικά προηγμένη. Από την άλλη, ένα παραδοσιακό εργατικό δυναμικό που θα αδυνατεί να παρακολουθήσει τις τεχνολογικές εξελίξεις και θα υφίσταται συνεχώς τον κίνδυνο να τεθεί εκτός απασχόλησης όταν υπάρξει η ανάγκη αναδιάρθρωσης της επιχείρησης. Οι συνέπειες δεν θα αφορούν μόνο την ανεργία στην οποία θα βρεθεί ένα άτομο, αλλά μπορεί να οδηγήσει σε τεχνολογικό και κοινωνικό αποκλεισμό.

Πως αντιδρά κανείς σε αυτή τη δυναμική; Ο πιο συστηματικός τρόπος είναι η αναβάθμιση της ποιότητας και η επέκταση των δυνατοτήτων πρόσβασης στην εκπαίδευση. Η διαμόρφωση μίας ευέλικτης διαδικασίας κατάρτισης που θα διευκολύνει την διαρκή “τεχνολογική ένταξη” των διαφόρων στρωμάτων θα πρέπει να αποτελέσει ένα συνεχές μέλημα μιας αναπτυξιακής πολιτικής. Σκοπός θα είναι η επιτάχυνση της εργασιακής ένταξης των νέων και όσων εγκαταλείπουν τις παραδοσιακές απασχολήσεις, η μείωση των φαινομένων μόνιμης ανεργίας και η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού.

Η κατάρτιση δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται ως μηχανισμός συμπληρωματικής αποζημίωσης σε όσους χάνουν την δουλειά τους όταν κλείνει μια επιχείρηση ή περιορίζει το προσωπικό της. Πρέπει να είναι δεσμός που διευρύνει τις γνώσεις και τις δεξιότητες των ατόμων, όταν **ακόμα** βρίσκονται στην παραγωγική διαδικασία. Έτσι θα είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις της νέας τεχνολογίας που εισάγει η επιχείρηση, είτε να ανταποκριθούν γρήγορα στην ζήτηση των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται σε άλλες επιχειρήσεις.

Ο μεγαλύτερος εχθρός της απασχόλησης δεν είναι η νέα τεχνολογία και η αναδιάταξη των επιχειρήσεων. Είναι η παραμέληση της έγκαιρης προσαρμογής των ικανοτήτων και γνώσεων του ανθρώπινου δυναμικού στις νέες απαιτήσεις. Για να αποφύγουμε αυτό τον κίνδυνο πρέπει το Σύστημα Κατάρτισης να εξασφαλίζει τρία πράγματα:

1. **Εγκαιρη κατάρτιση**, ώστε οι δεξιότητες να έχουν ήδη αποκτηθεί όταν φθάσει να εισαχθεί η νέα τεχνολογία και να μην αφήνονται να δημιουργούνται χρονικές υστερήσεις.
2. **Ευέλικτη κατάρτιση**, ώστε να μπορεί ο εργαζόμενος να προσαρμόζεται εύκολα στις νέες διαφοροποιήσεις που θα προκύπτουν.
3. Δημιουργία της κατάλληλης δεσμικής και τεχνικής υποδομής, για την παροχή των νέων **μορφών** απασχόλησης, ιδιαίτερα στον τομέα της πληροφορικής.

5. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Ναι

Η αναπτυξιακή πορεία επηρεάζεται σημαντικά από την έκταση, την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης. Η Δημόσια Διοίκηση χρησιμοποιήθηκε συχνά στο παρελθόν σαν εύκολη λύση για τον περιορισμό της ανεργίας και την αύξηση του πελατειακού κράτους με προβλέψιμα και γνωστά σε όλους αρνητικά αποτελέσματα.

Η πολιτική μας γαι τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας διοίκησης έχει τους εξής άξονες:

(α) Αξιοκρατικό σύστημα επιλογής υποψηφίων. Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ με το ριζοσπαστικό Νόμο 2190 του 1994 επέτυχε να διαλύσει τον πελατειακό μηχανισμό των προσλήψεων και να βάλει τα θεμέλια της αξιοκρατίας στην επιλογή των δημοσίων υπαλλήλων. Ο νόμος αυτός θα διατηρηθεί και θα επεκταθεί στις προσλήψεις προσωπικού όλων των κρατικών και δημοσίων επιχειρήσεων.

(β) Ευέλικτη δομή και οργάνωση των δημοσίων υπηρεσιών και σύστημα κινήτρων για την βελτίωση της απόδοσης των δημοσίων υπαλλήλων. Θα ολοκληρωθεί η σύνταξη οργανισμών όλων των Υπουργείων και υπηρεσιών με ταυτόχρονη προσπάθεια μείωσης των Τμημάτων και Διευθύνσεων.

Η εξέλιξη των δημοσίων υπαλλήλων πρέπει να σταματήσει να βασίζεται αποκλειστικά στην ηλικία και θα πρέπει να διαμορφώνεται με βάση τα προσόντα, την απόδοση και την προοπτική που έχει ο κάθε εργαζόμενος. Οι αξιολογήσεις θα γίνονται όχι μόνο από τους προϊσταμένους του κάθε εργαζομένου, αλλά θα συμμετέχουν και εξωτερικοί εμπειρογνώμονες από το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης για την διαμόρφωση μίας αντικειμενικής και πληρέστερης εικόνας για τις δυνατότητες του υπαλλήλου.

Ένα μείζον θέμα για την αποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης είναι η καθήλωση και ισοπέδωση των μισθών, η οποία έχει υπονομεύσει τα κίνητρα αποδοτικής εργασίας, αποτρέπει την είσοδο προικισμένων και εκπαιδευμένων στελεχών και ταυτόχρονα μειώνει το κύρος του δημοσίου υπαλλήλου και λειτουργού. Η καθήλωση αυτή έχει επίσης οδηγήσει και σε μία πολύπλοκη και ανεξέλεγκτη κατάσταση επιδομάτων και προνομιακών ρυθμίσεων για αρκετές κατηγορίες υπαλλήλων, με αποτέλεσμα την εμφάνιση εξωφρενικών ανισοτήτων στις αμοιβές υπαλλήλων παρομοίων προσόντων, επειδή απλώς έτυχε να προσληφθούν σε διαφορετικές υπηρεσίες. Το σύστημα αυτό πρέπει να αλλάξει με τη διαμόρφωση παρόμοιων κριτηρίων χορήγησης επιδομάτων ανάλογα με συγκεκριμένες κατηγορίες εργασίας και ανάλογα με την απόδοση του κάθε υπαλλήλου στην εργασία αυτή. Όταν τα επιδόματα χορηγούνται για σημαντικό χρονικό διάστημα πρέπει να ενσωματώνονται στο μισθό ώστε να υπόκεινται στις ανάλογες ασφαλιστικές κρατήσεις και να εντάσσονται με όρους πλήρους ανταποδοτικότητας στις συντάξεις.

(γ) Ένα αποφασιστικό βήμα για τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης είναι η εξάπλωση και χρήση της Πληροφορικής σε όλα τα Υπουργεία και υπηρεσίες. Αν και έχουν γίνει κάποια βήματα προς την κατεύθυνση αυτή, το μεγάλο μέρος του Προγράμματος “ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ” παραμένει ανεκτέλεστο. Για να επιταχυνθεί, θα δοθεί ευκαιρία σε κάθε Υπουργείο να προχωρήσει χωριστά στον σχεδιασμό, εγκατάσταση και χρήση του πληροφοριακού του συστήματος με μοναδική υποχρέωση την τήρηση προδιαγραφών επικοινωνίας και συμβατότητας.

(δ) Κριτήρια αποτελεσματικότητας της κάθε Δημόσιας Υπηρεσίας. Θα πρέπει να εισάγουμε συστήματα ελέγχου όχι μόνο της νομιμότητας της Δημόσιας Διοίκησης όπως γίνεται σήμερα, αλλά της αποτελεσματικότητάς της απέναντι στον πολίτη και την κοινωνία. Το Σώμα Ελεγκτών Δημόσιας

Διοίκησης λειτουργεί ήδη και προγραμματίζεται ο δεσμός του “Συνηγόρου του Πολίτη”, ο οποίος θα διερευνά το πόσο αποτελεσματικά λειτουργεί μια Δημόσια υπηρεσία.

Κάθε Δημόσια υπηρεσία και οργανισμός θα πρέπει να έχει ένα βασικό σχεδιασμό για την λειτουργία της, τους στόχους της και μία έκθεση για τα αποτελέσματα που σημειώνει τα οποία θα ανακοινώνονται και θα ελέγχονται. Ο προϋπολογισμός, οι προσλήψεις, η τιμολογιακή πολιτική που τυχόν εφαρμόζει θα καθορίζονται αφού ληφθούν υπόψη τα αποτελέσματα της κάθε υπηρεσίας, αξιολογηθεί η κοινωνική τους σημασία και διαπιστωθεί η βελτίωση τους απο χρόνο σε χρόνο.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Ένας σημαντικός μοχλός ώθησης της αναπτυξιακής διαδικασίας την επόμενη πενταετία θα είναι τα έργα που θα χρηματοδοτηθούν από το Δεύτερο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης σύμφωνα με τα εγκεκριμένα Προγράμματα του κάθε Υπουργείου και της Περιφέρειας. Το 1995 σημειώθηκε ικανοποιητική πρόοδος των έργων, η οποία αναμένεται να ενταθεί κατά τα δύο προσεχή έτη 1996 και '97. Με τις λεπτομερείς και διαφανείς διαδικασίες αξιολόγησης και επιλογής των έργων, η ελληνική κυβέρνηση έχει εξασφαλίσει όχι μόνο την ομαλή απορρόφηση των κοινοτικών πόρων, αλλά επίσης - και κυρίως αυτό έχει σημασία- την αποτελεσματικότητα των έργων και την διαρκή θετική συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη.

Για μας το ΚΠΣ δεν είναι ένας μηχανισμός παροδικής καταναλωτικής ευημερίας για να αντισταθμίσουμε το κόστος σταθεροποίησης ούτε ένα κοινοτικό επίδομα για να κατευνάσει την αγωνία του Έλληνα πολίτη αν θα μπορέσει να συμμετάσχει η χώρα μας στην ευρωπαϊκή ενοποίηση. Θα μπορούσαμε εύκολα να είχαμε επιλέξει αυτή την τακτική το 1993, ακολουθώντας το παράδειγμα της Νέας Δημοκρατίας που διεσκόρπισε μεγάλο μέρος του Α' ΚΠΣ σε έργα και σεμινάρια αμφίβολης χρησιμότητας μόνο και μόνο για "να μπούν λεφτά στη χώρα". Το αποτέλεσμα ήταν εξαιρετικά πενιχρό, αφού ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ ήταν μόλις 0.9% την περίοδο 1990-93, πολύ χαμηλότερος από τους ρυθμούς που εμείς πετύχαμε την τελευταία διετία.

Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, αντίθετα, επέλεξε τον δύσκολο δρόμο του προσεκτικού σχεδιασμού και επιλογής των έργων υποδομής και ανάπτυξης για να συμβάλουν όχι μόνο στην δική μας ευημερία, αλλά και των παιδιών

μας και των μελλοντικών γενεών. Δημιουργήσαμε το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο για την απορρόφηση των πόρων, καταστρώσαμε αξιόπιστους μηχανισμούς διαχείρισης και συντονισμού των προγραμμάτων, έτσι ώστε να πετύχουμε το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Τον δρόμο αυτό θα ακολουθήσουμε και στο μέλλον χωρίς να ενδώσουμε σε πιέσεις για βεβιασμένες αναθέσεις έργων, υπέρογκους προϋπολογισμούς και τυχάρπαστα σεμινάρια κατάρτισης.

Το ΠΑΣΟΚ έχει μια διπλή ευθύνη για την αποτελεσματική αξιοποίηση του Δεύτερου ΚΠΣ:

Πρώτον γιατί το ΠΑΣΟΚ ήταν εκείνο που δια του Α. Παπανδρέου προώθησε την έγκριση των ΜΟΠ, της πρώτης μεγάλης διαρθρωτικής πολιτικής για την ανάπτυξη των λιγώτερο ανεπτυγμένων χωρών.

Δεύτερο, γιατί το ΚΠΣ είναι η τελευταία μεγάλη αναπτυξιακή ευκαιρία για την χώρα μας και θα πρέπει να αξιοποιηθεί στο έπαρκο, χωρίς την παραμικρή απώλεια ή διασπάδιση

ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΝΕ

Με την επιτάχυνση της διαδικασίας οικονομικής ανάπτυξης και την επιτυχή εφαρμογή του Προγράμματος Σύγκλισης, η Ελλάδα θα έχει βελτιώσει αισθητά την ευημερία της και θα βρίσκεται μαζί με άλλες ευρωπαϊκές οικονομίες στην ουσιαστική εκπλήρωση των κριτηρίων για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Θα μπορεί να συμμετάσχει έτσι στις διαδικασίες του κοινού νομίσματος ΕΥΡΩ, και να εξασφαλίσει έτσι μια μακροχρόνια προοπτική οικονομικής προόδου, χωρίς την αβεβαιότητα του υψηλού πληθωρισμού και την απειλή των ελλειμμάτων.

ΖΩΗ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ

Η ποιότητα ζωής στις μεγάλες πόλεις, όπου ζεί το μεγαλύτερο μέρος του ελληνικού λαού πρέπει να βελτιωθεί. Η κατασκευή του Μετρό στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη, οι μεγάλοι βιολογικοί καθαρισμοί και η δραστική επίλυση του προβλήματος της ύδρευσης αποτελούν το πρώτο δείγμα γραφής της κυβέρνησης προς την κατεύθυνση αυτή.

Θα ακολουθήσουν όμως και άλλα μέτρα για την κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση, την μείωση του νέφους, την αισθητική αναβάθμιση των πόλεων. Όσο επίπονο και να είναι αυτό το έργο, οφείλουμε στα παιδιά μας αλλά και στον πολιτισμό μας να επανορθώσουμε σταδιακά την κτιριακή και πολεοδομική αναρχία και ασφυξία που προκάλεσε η βιαστική αστικοποίηση του 1960 και του '70.

Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΗΝ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

Η επιτυχής διαδικασία ειρήνευσης και εκδημοκρατισμού που αρχίζει να εδραιώνεται στα κράτη της Μέσης Ανατολής (εκλογές στην Παλαιστίνη, Αλγερία, κ.α) διαμορφώνουν μια νέα δυναμική για την Ελλάδα και την Κύπρο στη Ν.Α. Μεσόγειο.

104
A
Οι καλές διμερείς σχέσεις της χώρας μας με τις αραβικές χώρες, η πατροπαράδοτη φιλία και με το Ισραήλ και με την Παλαιστίνη, η εκτεταμένη επιχειρηματική συνεργασία με τα κράτη του Κόλπου, παρέχουν το υπόβαθρο για την ανάπτυξη μίας νέας οικονομικής συνεργασίας με σημαντικά οφέλη για όλους τους λαούς της Μεσογείου. Στο πλαίσιο αυτό φιλοδοξούμε να διαδραματίσουμε σημαντικό ρόλο και στη Μεσογειακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία θα πρέπει να περιλάβει ισότιμα όλες τις χώρες της Μεσογείου και όχι μόνο ορισμένες κατηγορίες χωρών.